

11 mei 2023

(On)conventioneel monetair beleid in de praktijk

LWEO conferentie

DeNederlandseBank
EUROSYSTEM

Olaf Steijpen

De context: ruim 10 jaar aan grote schokken

- Ruim 20 jaar sinds invoering van de euro
- Ongekend grote schokken zoals de financiële crisis, eurocrisis, coronacrisis, oorlog in Europa
- Omgeving met hoge mate van onzekerheid
- Nieuwe onconventionele instrumenten voor monetair beleid
- Praktijk staat verder weg van de theorie in de schoolboeken

DeNederlandseBank
EUROSYSTEM

2

Vandaag:
(On)conventioneel
monetair beleid in de
praktijk

DeNederlandscheBank
nl.nieuwsmidde

1. Overzicht monetair beleid binnen de EMU
2. Monetair beleid met lage inflatie
3. Volgende grote schok: Coronacrisis
4. Monetair beleid in een hoge inflatie omgeving
  - I. Drijvers van inflatie
  - II. Normalisatiebeleid

3

Overzicht
monetair
beleid in de
EMU

DeNederlandscheBank
nl.nieuwsmidde

4

De ECB

Raad van Bestuur (Governing Council)

- 6 ECB-directieleden + 20 NCB-presidenten van eurolanden (dus incl. Klaas Knot)
→ Maakt monetair beleid in eurogebied

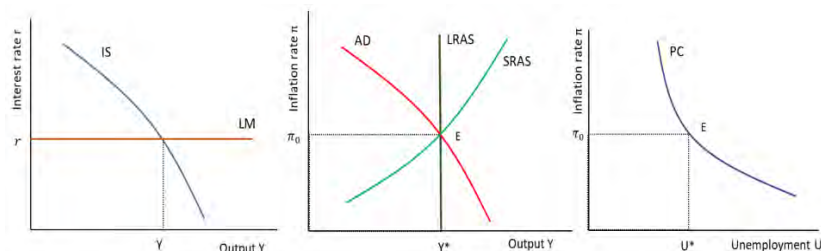
Eurosysteem

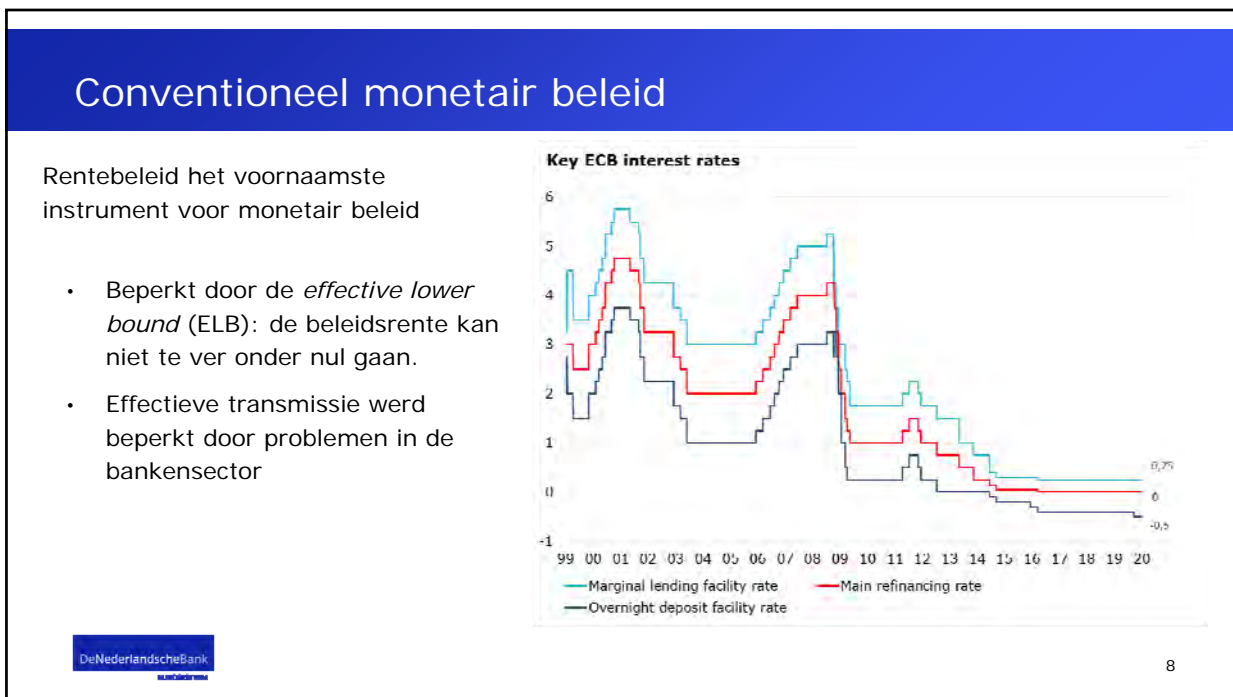
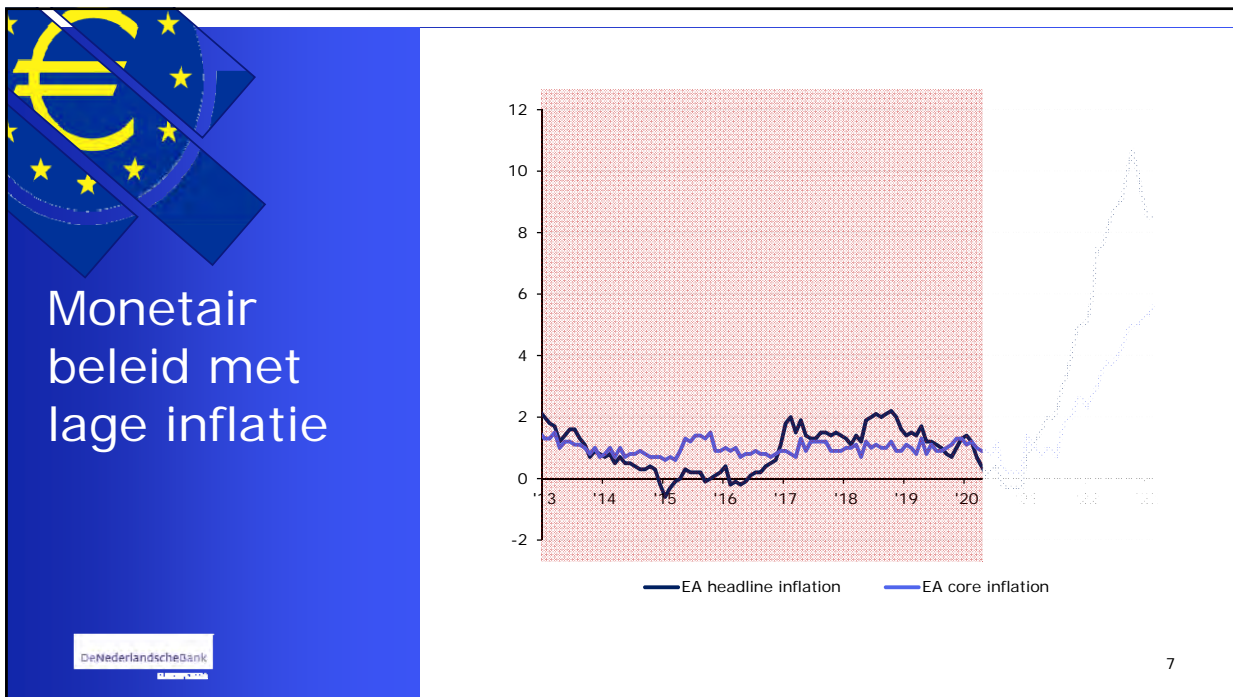
- ECB + 20 nationale centrale banken (NCBs) van eurolanden
→ Acht keer per jaar vergadert de Raad van Bestuur over monetair beleid
→ Alle leden kennen hetzelfde eurogebied-mandaat (niet nationale vertegenwoordigers).

Theoretisch kader voor monetair beleid

- IS-LM raamwerk beschrijft evenwicht in de goederen/dienstenmarkt en geldmarkt
- AS-AD model helpt bij het analyseren van economische schokken
- De Phillipscurve beschrijft het inflatieproces

Onconventionele instrumenten

Forward guidance: aankondingen over toekomstig beleid

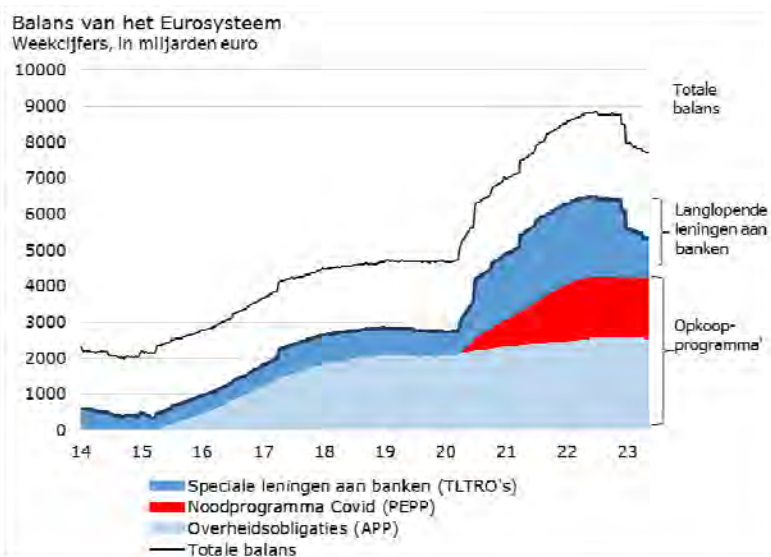
Verruimde leenoperaties: ter ondersteuning van transmissie

- (Targeted) Longer-term refinancing operations (LTROs, TLTROs)
- Aankopen gedekte obligaties

Quantitative easing (QE) voor Covid-19: beïnvloed inflatie

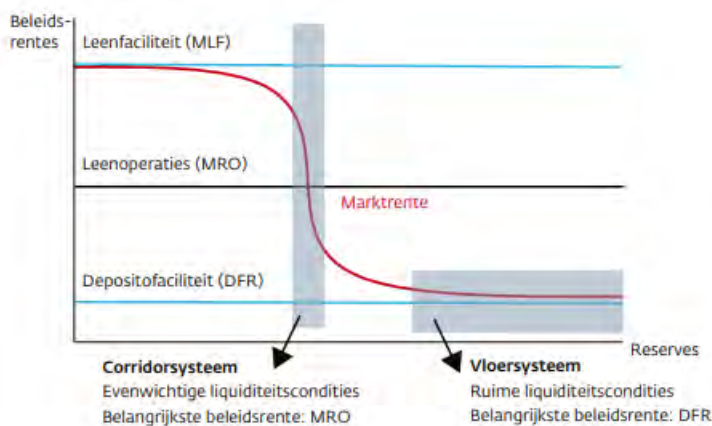
- Aankopen van staats- en bedrijfsobligaties onder het Asset Purchase Program (APP)
- Netto aankopen van maart 2015 tot December 2018 en vanaf oktober 2019 tot juli 2022
- Herinvesteren en quantitative tightening (QT)

Onconventioneel beleid heeft tot een totaal andere centrale bank balans geleid

Onconventionele instrumenten zorgen voor ander operationeel raamwerk

- Aanvankelijk sturen van korte rente onder krappe liquiditeitsverhoudingen (**Corridorsysteem**)
- Door ingrijpen tijdens de kredietcrisis ontstond **overliquiditeit**
- Overgegaan naar **vloersysteem**, waarbij de DFR nu de belangrijkste beleidsrente is

ECB strategieherziening 2020 - 2021

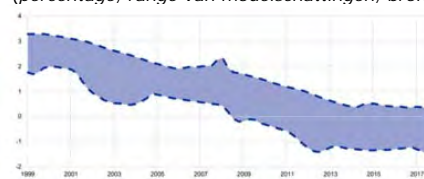
Laatste strategie-evaluatie in 2003. Sindsdien grote veranderingen:

- Crises, lage inflatie, daling evenwichtsrente, nieuwe instrumenten

Belangrijkste uitkomsten:

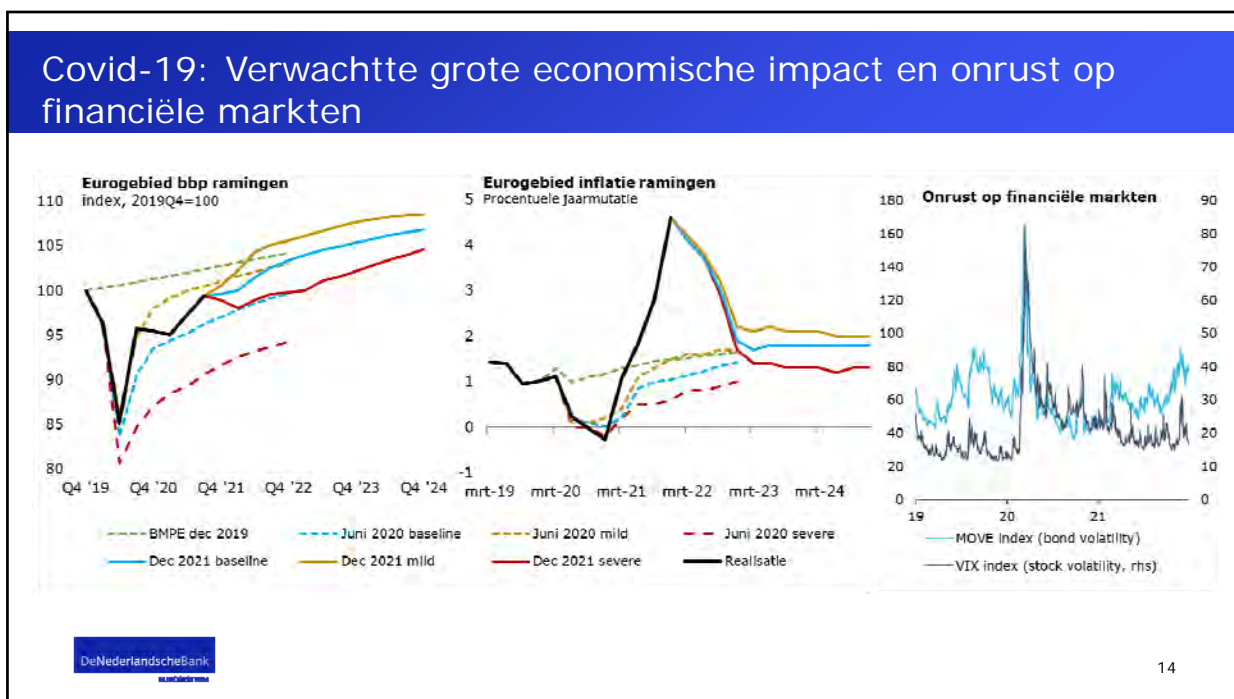
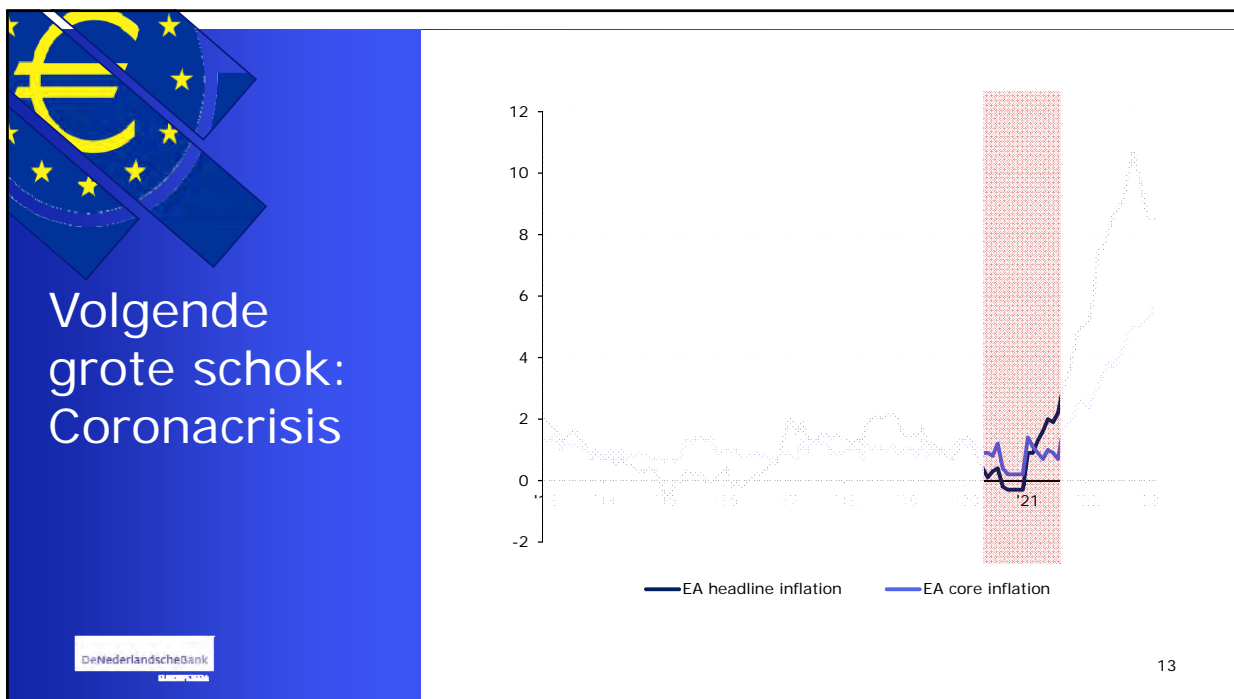
- Symmetrisch **inflatiedoel** over de **middellange termijn**
- Opname **kosten eigenwoningbezit** in inflatiemaatstaf
- Breder analytisch raamwerk met expliciete aandacht voor **financiële stabiliteit** en **proportionaliteit**
- Ambitieuw **klimaatplan**, binnen het mandaat

Trendmatige daling evenwichtsrente in eurogebied (percentage, range van modelschattingen, bron ECB)

Inflatiedoelstelling binnen oude en nieuwe monetaire strategie

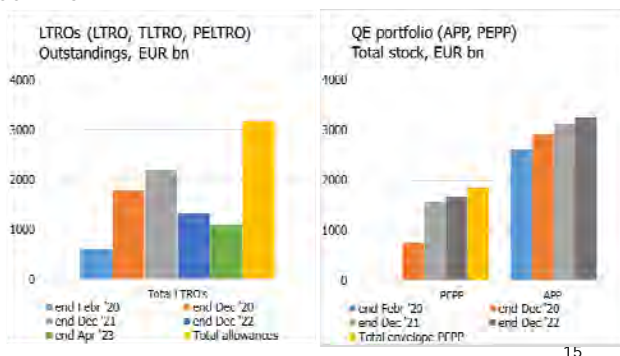
Beleidsreactie ECB: leen- en aankoopprogramma's

Leenprogramma's: Ondersteuning kredietverlening aan niet-financiële bedrijven en een kredietcrisis voorkomen:

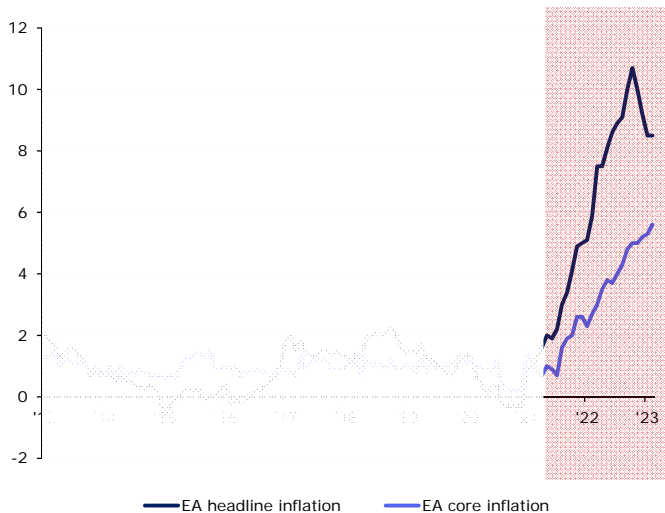
- Gerichte langlopende bankleningen (TLTRO-III) uitgebreid en goedkoper aangeboden
- Pandemic Emergency LTROs (PELTROs)
- Tijdelijke versoepeling van het onderpandraamwerk

Opkoopprogramma's: Bewaken van de financieringscondities tot het einde van de crisisfase en transmissie bevorderen:

- Verhoging van het bestaande Asset Purchase Programme (APP)
- Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP).

Monetair beleid in een hoge inflatie omgeving

Monetair beleid in een hoge inflatie omgeving

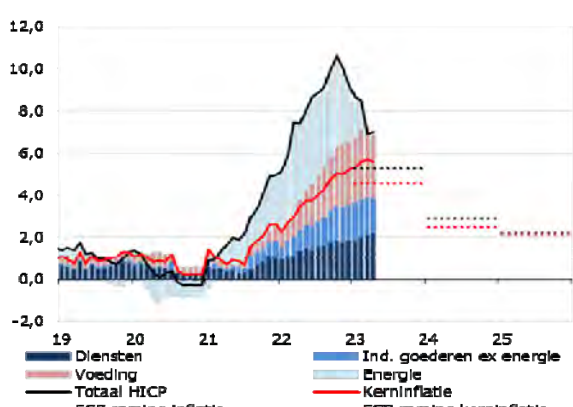
DeNederlandscheBank
NL0000000000

[I] De drijvers van inflatie

17

De piek voor HICP-inflatie is misschien geweest, maar onderliggend blijft kerninflatie hoog

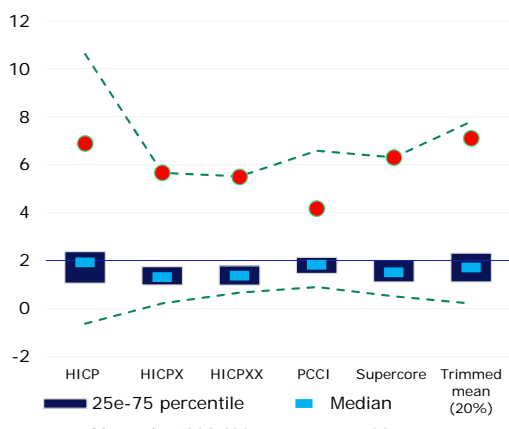
HICP-inflatie lijkt te hebben gepiekt

■ Diensten   ■ Ind. goederen ex energie
■ Voeding   ■ Energie
— Totaal HICP   — Kerninflatie
- - - ECB raming Inflatie   - - - ECB raming kerninflatie

DeNederlandscheBank
NL0000000000

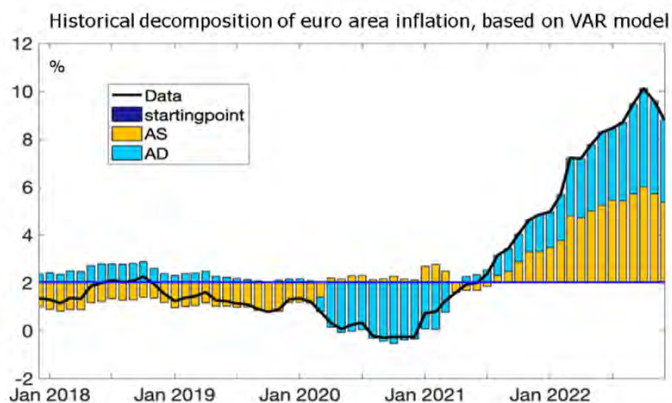
Maatstaven voor onderliggende inflatie zijn nog altijd hoog

■ 25e-75 percentile   ■ Median
- - - Max-min 1999-'22   ● mrt-23

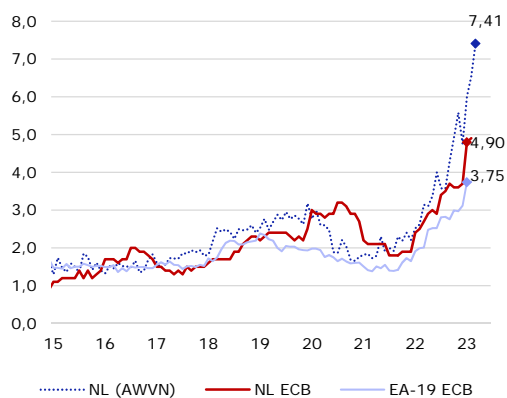
10

Inflatie gedreven door zowel vraag als aanbod

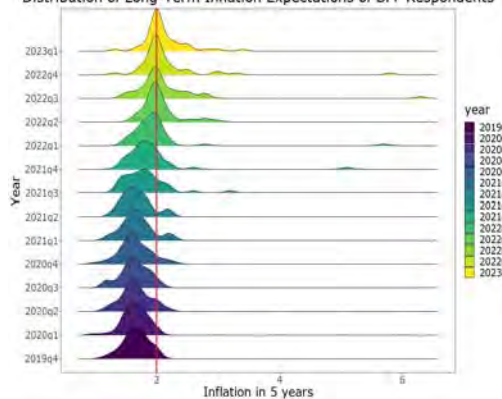
Risico's op tweede-ronde-effecten en een loonprijsspiraal

Loongroei neemt snel toe en vooruitkijkende indicatoren suggereren opwaartse risico's

Inflatieverwachtingen zijn ook historisch gezien hoog

Distribution of Long-Term Inflation Expectations of SPF Respondents

Monetair beleid in een hoge inflatie omgeving

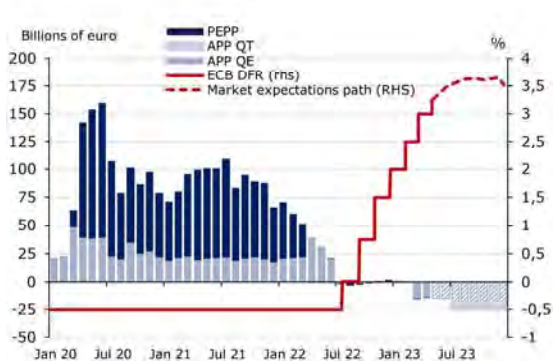
DeNederlandseBank

[II] Normalisatie van monetair beleid

21

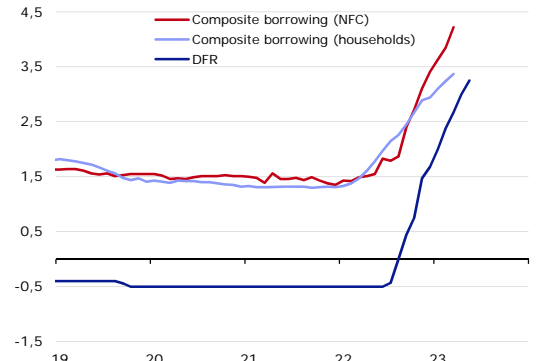
Normalisatie van monetair beleid

In december 2021 begon de ECB met de afbouw van de aankoopprogramma's en vanaf juni 2022 begon de communicatie over renteverhogingen

DeNederlandseBank

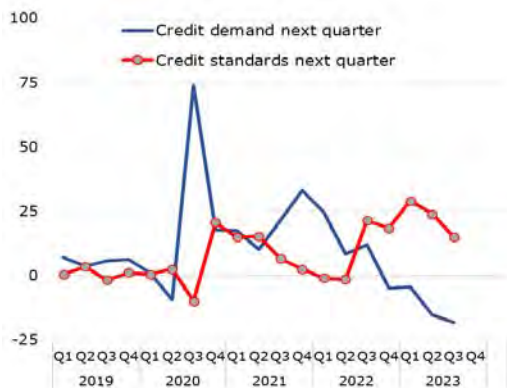
Leenrentes stegen in anticipatie op de eerste renteverhogingen

22

Impact op leenvolumes begint duidelijk te worden

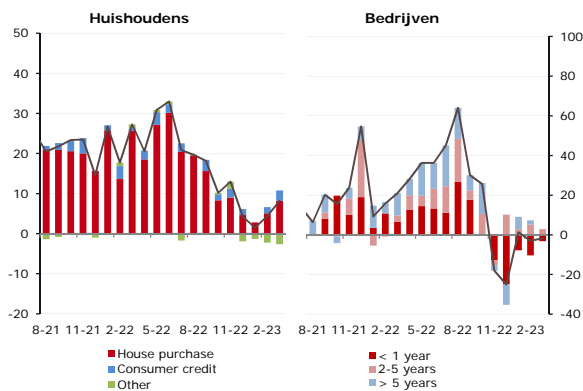
Kredietvraag van bedrijven neemt af doordat kredietvoorwaarden strenger worden

Source: Change in next quarter credit demand of firms and standards in net percentages (BLS)

Lening groei voor bedrijven bleef initieel hoog, maar neemt nu sterk af

Note: Loan flows aug '21 tot mrt '23, maandelijks EURbn, niet gecorrigeerd voor securitisation and cash pooling (BSI)

23

Rentebesluit van afgelopen week

- Rente met 25 bps verhoogd naar 3,25% (DFR)
- *“The Governing Council’s future decisions will ensure that the policy rates will be brought to levels sufficiently restrictive to achieve a timely return of inflation to the 2% medium-term target and will be kept at those levels for as long as necessary”*
- Besluiten zijn data afhankelijk: gebaseerd op inkomende financieel en economische data over onderliggende inflatie en transmissie
- Intentie om in juli te stoppen met APP herinvesteringen

24

Conclusies – vragen?

- Veel gebeurd in ruim 20 jaar euro
- Realiteit is anders dan in veel economische modellen wordt aangenomen
- Centrale bank heeft nu veel meer instrumenten dan alleen de rente
- Veel schoolboeken zullen herschreven moeten worden op basis van nieuwe inzichten in de literatuur en de lessen van de afgelopen jaren
- Het monetaire instrumentarium van de ECB zal zich in de toekomst verder blijven ontwikkelen.